

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuksista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuksista

-

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

-

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

-

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

-

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

-

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

Suomen Terveysjärjestö STJ ry

5.4.2022

LAUSUNTO

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi.

Suomen Terveysjärjestö STJ ry vaatii valtiovarainministeriötä vetämään välittömästi pois lakialoitteen, joka koskee ihmisten digitaalista henkilöllisyyttä. Digitaalista henkilöllisyyttä koskevassa lainvalmistelussa on tapahtunut vakavia menettelyvirheitä ja ennennäkemätöntä salailua.

SANNA MARININ HALLITUS on viemässä suomalaisia SALAA digitaalisen henkilötunnistuksen KOKEILUMAAKSI.

Mikäli lakialoite menee läpi, on suomalaiset osallistumassa tietämättään seitsemän muun valtion kanssa uuden digitaalisen henkilöllisyys -järjestelmän kehittelyyn, johon Digital Identity Working Group (DIWG) -työryhmä on laatinut erilaisia periaatteita, digitaalisten tunnistusjärjestelmien ja -infrastruktuurin kehittämiseksi.

<https://www.globalgovernmentforum.com/eight-countries-set-out-principles-for-the-future-of-digital-id/>

Muut digitaalisen henkilötunnistuksen kokeilumaat ovat Australia, Kanada, Israel, Singapore, Uusi-Seelanti, Alankomaat ja Iso-Britannia. Näiden kahdeksan maan perusteella ollaan määrittelemässä digitaalisen ID-järjestelmän tulevaisuuden periaatteet.

Suomi on tehnyt sopimuksen myös Saksan kanssa, jolla se tiivistää yhteistyötä digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi.

<https://valtioneuvosto.fi/-/10623/suomi-ja-saksa-tiivistavat-digitaalisen-henkilollisyyden-kehittamiseen-liittyvaa-yhteistyota>

Nämä kokeiluun osallistuvat maat ovat toimineet erittäin aggressiivisesti kansalaisiaan kohtaan pakottaakseen heidät ottamaan kokeellinen koronarokote, jolla on enemmän haittavaikutuksia, kuin muilla rokotteilla yhteensä.

Kuten muistamme, pääministeri Marin painotti koronarokotteiden alussa, että ne ovat täysin vapaaehtoisia. Nyt Marinin hallituksen toimesta terveydenhuollon ammattilaisilta on viety oikeus työhön, palkkaan ja työttömyyskorvauksiin, mikäli he eivät ota tätä paljon vakavia haittavaikutuksia aiheuttavaa koronarokotetta. Joten se Marinin uskottavuudesta ja lupaamasta vapaudesta.

LAKIALOITE ON VALMISTELTU HILJAISUUDESSA VIRKAMIESTYÖNÄ

Lakialoitteessa mukana olleet tahot: Valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintävirasto, digi- ja väestötietovirasto, viestintävirasto, poliisihallinto, sisäministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö.

Lain valmistelussa ei ole noudatettu lainvalmistelun prosessikaaviota. Monet prosessivaiheet ovat jääneet toteuttamatta tai ne ovat tehty puutteellisesti. Lainvalmistelussa on ollut mukana viranomaistahot, jotka kaikki suhtautuvat aloitteeseen ilman kritiikkiä.

Valmistelun aikana ei käsiteltävään asiaan ole määritelty vaihtoehtoisia ratkaisuja tai arvioitu niiden vaikutuksia. Valmisteltavasta asiasta ei ole kuultu sidosryhmiä, vaikka se on olennainen osa lainvalmisteluprosessia. (2b valmisteltavasta asiasta kuullaan sidosryhmiä, jotka eivät ole edustettuina valmisteluelimessä.)

Lainvalmistelu on tapahtunut ilman, että kansalaisille on kerrottu asiasta yhtään mitään. Missään vaiheessa ei ole käyty laajaa kansalaiskeskustelua, joka on välttämätöntä näin tärkeässä ja laajasti suomalaisten identiteettiin vaikuttavassa asiassa. Suomen mediassa ei ole myöskään käsitelty lainkaan tätä kyseistä lakialoitetta.

MARININ HALLITUS TEHTÄILEE RAJOITTAVIA LAKIALOITTEITA

Marinin hallituksen myötä Suomeen on tullut VAARALLINEN tapa tehtailla lähes viikoittain uusia rajoittavia lakialoitteita. Koskaan Suomen historiassa ei ole nähty vastaavaa lakitehtailua. Yhteistä kaikille Marinin lakihankkeille on se, että niillä poljetaan suomalaisten perustuslaillisia oikeuksia.

Jälleen kerran kansalaisille uskotellaan, että digi ID -järjestelmän käyttöönotto on vapaaehtoista, mutta lakialoitteessa kerrotaan jo nyt, että mikäli paine kasvaa, järjestelmä tullaan ottamaan yleiseen käyttöön.

Tällä järjestelmällä on tarkoitus valvoa tulevaisuudessa kaikkea, mitä sinä teet tai jätät tekemättä. Tämä vahvistetaan jo nyt valtiovarainministeriön sivuilla. Sivuston mukaan Digi ID-järjestelmä rakentaa pohjan EU:n edellyttämälle digitaaliselle lompakolle. Sivustolla mainitaan myös, että jatkossa lompakkosovellusta on mahdollista "kehittää" niin, että sillä voidaan osoittaa myös muita

henkilöön liittyviä tietoja. Puheet siitä, että kyseessä olisi kansalaisten yhdenvertaisuuden edistäminen ovat täyttä valhetta.

Digi ID – sovelluksen kautta viranomaisen voi tulevaisuudessa valvoa muun muassa ihmisten rokotuksia ja muita sen asettamia vaatimuksia. Jo nyt kännykkävalmistajat tarjoavat digitaalisia lompakkosovelluksia, jotka tukevat EU:n digitaalista koronatodistusmuotoa.

Mikäli et noudata kaikkia viranomaisen kulloinkin vaatimia sääntöjä, olet yhteiskuntakelvoton ja sinun digitaalinen ID -järjestelmäsi voidaan sulkea. Et voi maksaa esimerkiksi tililtäsi ostoksia tai laskuja, ostaa polttoainetta tai mahdollisesti lihatuotteita, jos hiilijalanjälkesi on viranomaisten mielestä liian suuri.

SUOMALAISILTA OLLAAN VIEMÄSSÄ DIGITAALISELLA VALVONNALLA MYÖS OIKEUS KÄTEISEN RAHAN KÄYTTÖÖN

Mikäli tämä lakialoite menee läpi, niin suomalaisilta tullaan viemään nopealla aikataululla oikeus käyttää käteistä rahaa. Tämä siksi, että muuten viranomaisen ei voi valvoa sinua ja sitä, mitä rahallasi ostat ja teet.

DIGITAALINEN HENKILÖKORTTI UHKA IHMISEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUDELLE

Digi ID -järjestelmä on todellinen uhka ihmisen itsemääräämisoikeudelle ja oikeudelle päättää omaan elämään liittyvistä asioista, rahan käytöstä tai omaan kehoon kohdistuvista toimenpiteistä. Siihen, mikä milloinkin on sallittua tai kiellettyä, emme voi enää vaikuttaa, jos annamme viranomaiselle mahdollisuuden säätää tämä SYRJINNÄN mahdollistava laki.

Viranomaisen voi yhdellä napin painalluksella sulkea sinut yhteiskunnan ulkopuolelle. Tämä laki ajaa suomalaiset KIINALAISTEN tapaan valvottaviksi. Sosiaalisessa luottoluokituksessa sinut pisteytetään sen mukaan, miten hyvin olet noudattanut erilaisia viranomaisten sääntöjä ja normeja. Sinulla ei ole enää omaa omaisuutta tai yritystä, vaan toimintasi perustuu pelkästään yhteiskunnan tarjoamiin palveluihin. Tietysti sillä edellytyksellä, että olet yhteiskuntakelpoinen ja sinulla on riittävästi pisteitä. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000006583034.html>

Lisäksi digi ID-järjestelmän käyttöön liittyy vakavia tietoturvallisuusriskejä

”Kansainvälisten tutkimusten mukaan yli 80 prosenttia terveydenhuollon organisaatioista on joutunut viime vuosien aikana kyberhyökkäysten kohteiksi. Jyväskylän yliopiston informaatioteknologian tiedekunnassa tehdyssä tutkimuksessa analysoitiin 65 kansainvälistä ja suomalaista, vuosina 2013–2018 raportoitua, kyberhyökkäystä terveydenhuoltojärjestelmää vastaan. Niissä korostuvat tietojen kalastelumenetelmät, kiristysohjelmat, palvelustohyökkäykset, hakkeroinnit, virusohjelmat ja laitteiden sekä tallenteiden varkaudet tai katoamiset. Osassa tapauksia tietomurto havaittiin vasta pari vuotta tapahtuman jälkeen.”

Lähde: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2019/06/terveydenhuolto-kyberhyokkaysten-kohteena>

PERUSTELUT MIKSI SUOMALISIA EI TULE LAITTAA DIGI ID – JÄRJESTELMÄN KOKEILUMAAKSI

Digi ID-järjestelmä on Suomen perustuslain vastainen. Meidän tulee vaalia Suomen perustuslain mukaisia kansalaisoikeuksia, joita ei voida viedä poliittisilla tai viranomaisten laatimilla lakimuutoksilla Suomen kansalaisilta.

Meillä on jo olemassa vahva tunnistautuminen digitaalisiin palveluihin esim. pankkitunnusten tai mobiilivarmenteen avulla.

Digi ID-järjestelmä sisältää vakavia tietoturvariskejä, jotka altistaisivat kansalaiset identiteettivarkauksille ja muille mahdollisille väärinkäytöksille.

Digi ID -järjestelmä mahdollistaisi huonon hallinnon totalitääriset toimenpiteet kansalaisiaan kohtaan.

Pisteyttäminen, arviointi ja muut yksilönvapautta syrjivät toimet tulee estää kaikin keinoin.

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyydestä annettavaksi laiksi

-

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisympäristystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

-

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

-

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha-vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

-

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraaliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

-

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

-

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

-

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

-

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuihin ja ehdotetussa sääntelyssä?

-

Muut kommentit

-

Lindström Merja
Suomen Terveysjärjestö STJ ry